

Social Work & Education

©SW&E. 2026

УДК 364.4:364.63-027.553:316.624-053.2

DOI: 10.25128/2520-6230.26.2.5

Руслан ГОРЧИНСЬКИЙ,
методист Київського міського
центру соціальних служб,
аспірант кафедри соціальної
педагогіки та соціальної роботи,
Київський столичний університет
імені Бориса Грінченка,
м. Київ, Україна;
r.horchynskyi.asp@kubg.edu.ua
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7156-5904>

Статус статті:

Отримано: квітень 20, 2026
1-ше рецензування: травень 15, 2026
Прийнято: травень 30, 2026

Горчинський, Р. (2026). Домашнє насильство стосовно дітей як об'єкт соціальної роботи: аналіз зарубіжних досліджень, фактори вразливості та потенціал профілактичних інтервенцій. *Social Work and Education*, Vol. 13, No. 2. pp. 306-317. DOI: 10.25128/2520-6230.26.2.5

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО СТОСОВНО ДІТЕЙ ЯК ОБ'ЄКТ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ: АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ, ФАКТОРИ ВРАЗЛИВОСТІ ТА ПОТЕНЦІАЛ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ІНТЕРВЕНЦІЙ

Анотація. У статті представлено аналіз зарубіжних досліджень проблематики домашнього насильства стосовно дітей як об'єкта соціальної роботи. Основну увагу зосереджено на узагальненні наукових підходів до осмислення факторів вразливості дітей, наслідків насильства для їхнього розвитку та змісту профілактичних інтервенцій, описаних у зарубіжній практиці. У ході дослідження систематизовано наукові уявлення про домашнє насильство стосовно дітей як про складне соціальне явище, зумовлене поєднанням соціально-економічних, психологічних і сімейних чинників. Узагальнено підходи, відповідно до яких до ключових факторів вразливості належать соціальна нестабільність сім'ї, дисфункційні моделі взаємодії, високий рівень внутрішньосімейного напруження, попередній досвід насильства та обмеженість ресурсів підтримки. Проаналізовано наслідки домашнього насильства стосовно дітей, що проявляються у порушеннях психоемоційного розвитку, труднощах соціалізації, проблемах у навчанні, формуванні травматичного досвіду та деструктивних поведінкових стратегій. Окрему увагу приділено дітям, які не є безпосередніми постраждалими від акту насильства, а є свідками насильства в сім'ї, оскільки такий досвід також має виражений негативний вплив на їхній розвиток і благополуччя. Узагальнено основні напрями профілактичних інтервенцій у сфері соціальної роботи. Показано, що найбільшу ефективність демонструють комплексні підходи, які поєднують раннє виявлення ризиків, підтримку дитини, роботу з сім'єю та координацію між різними суб'єктами допомоги.

Узагальнення зарубіжного досвіду дало змогу окреслити його практичну цінність для розвитку соціальної роботи, зокрема в частині посилення профілактичної спрямованості втручань, впровадження травма-інформованого підходу, розвитку програм підтримки батьківства та розширення міжсекторальної взаємодії у сфері захисту дітей.

Ключові слова: домашнє насильство стосовно дітей, соціальна робота, фактори вразливості, насильство, профілактика, міжсекторна взаємодія, дитина, соціальний працівник, територіальна громада.

ВСТУП

Домашнє насильство стосовно дітей є складним багатовимірним соціальним явищем, що поєднує індивідуальні, сімейні та суспільні чинники і має довготривалі наслідки для розвитку дитини та функціонування суспільства загалом. У сучасному науковому дискурсі воно розглядається не лише як форма порушення прав дитини, а і як фактор, що істотно впливає на формування психоемоційної сфери, соціальних установок і життєвих стратегій особистості (Kulka et al., 2020; Stevkovic, 2006).

Особливої актуальності проблема домашнього насильства стосовно дітей набуває в умовах соціальної нестабільності, зокрема в ситуаціях вимушеного переміщення, економічної вразливості сімей та трансформації соціальних інститутів. Дослідження свідчать, що соціально-економічний статус, рівень стресу в сім'ї, гендерні стереотипи та особливості сімейної взаємодії виступають значущими предикторами насильницької поведінки стосовно дітей (Ahmad et al., 2016; Al-Quisi & Sharari, 2018). Водночас насильство часто має латентний характер, зокрема у формі психологічного тиску, що ускладнює його виявлення та реагування з боку фахівців (Silveira et al., 2016).

Наукові розвідки переконливо доводять, що досвід проживання насильства або навіть його спостереження в сім'ї має глибокі негативні наслідки для дітей, включаючи порушення емоційної регуляції, формування тривожності, депресивних станів, труднощі у навчанні та побудові соціальних взаємин (Hopwood-Wallace, 2010; Hunter, 2006). Водночас діти виступають не лише пасивними об'єктами насильства, а й активними суб'єктами переживання травматичного досвіду, що формує специфічні моделі їхньої поведінки та відповідні копінг-стратегії (Edleson et al., 2003; Wagstaff, 2009).

У цьому контексті особливої ваги набуває соціальна робота як професійна діяльність, спрямована на запобігання насильству, підтримку постраждалих дітей та трансформацію соціального середовища. Сучасні підходи до профілактики передбачають комплексне втручання, що охоплює роботу з сім'єю, освітнім середовищем, громадою та міжвідомчу взаємодію (Wang & Zhang, 2011; Ellis, 2006). В українському контексті проблема профілактики домашнього насильства стосовно дітей також набуває нових вимірів, що пов'язані з воєнними викликами та потребують посилення ролі соціальних служб і громадських організацій (Spirina & Zvigin, 2023).

Водночас аналіз наукових джерел засвідчує необхідність системного осмислення домашнього насильства стосовно дітей саме як об'єкта соціальної роботи, з акцентом на взаємозв'язку факторів вразливості, наслідків та можливостей профілактичних інтервенцій. Це зумовлює актуальність даного дослідження.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблема домашнього насильства стосовно дітей є предметом міждисциплінарних досліджень у галузях соціальної роботи, психології, педагогіки та права. Аналіз наукових джерел дозволяє констатувати, що сучасний науковий дискурс зосереджується на вивченні факторів ризику, наслідків

насильства для розвитку дитини, досвіду переживання насильства та ефективних моделей профілактики.

Значна частина проаналізованих зарубіжних досліджень присвячена виявленню факторів вразливості, що зумовлюють ризик насильства стосовно дітей у сім'ї. Зокрема, доведено вплив соціально-економічного статусу, який визначає доступ до ресурсів, рівень стресу та здатність сім'ї до конструктивного вирішення конфліктів (Ahmad et al., 2016). Подібні висновки підтверджують дослідження, що акцентовані на взаємозв'язку соціальних, економічних і психологічних чинників із поширенням насильства (Al-Quisi & Sharari, 2018). Окремо підкреслюється роль гендерних норм і стереотипів у відтворенні насильницьких практик у сім'ї (Esere et al., 2009). Таким чином, насильство розглядається як результат сукупної дії індивідуальних та структурних чинників.

У науковій літературі також широко представлені дослідження, присвячені наслідкам домашнього насильства для дітей. Встановлено, що досвід насильства має глибокий вплив на психоемоційний розвиток, зокрема спричиняє формування тривожності, депресивних станів, порушень прив'язаності та труднощів у соціальній взаємодії (Boulwood, 2004; Horwood-Wallace, 2010; Hunter, 2006). Дослідники підкреслюють, що насильство впливає не лише на психологічний стан, а й на освітні досягнення та соціалізацію дітей (Hollingsworth, 2002). Водночас наголошується на довготривалості цих наслідків, які можуть проявлятися у дорослому житті, зокрема у відтворенні насильницьких моделей поведінки (Mendis & au, 2006).

Окремий напрям досліджень стосується вивчення досвіду дітей, які зазнали насильства або стали його свідками. Науковці доводять, що діти є не лише пасивними об'єктами насильницьких дій, а активними учасниками ситуації насильства, які формують власні інтерпретації подій та стратегії подолання (Edleson et al., 2003). Дослідження показують, що сприйняття насильства дітьми часто має складний і суперечливий характер, поєднуючи страх, лояльність до батьків і почуття провини (Wagstaff, 2009). Особлива увага приділяється феномену «невидимого» насильства, зокрема психологічного, яке часто залишається поза увагою соціальних служб, але має значний деструктивний вплив (Silveira et al., 2016).

Важливий пласт досліджень пов'язаний із вивченням ролі соціальних інституцій у реагуванні на домашнє насильство стосовно дітей. Зокрема, аналізується діяльність систем захисту дітей, які мають забезпечувати виявлення випадків насильства та надання комплексної допомоги (Des, 2007). Значна увага приділяється ролі освітніх установ як середовища раннього виявлення та профілактики насильства (Ellis, 2006; Kraft, 2013). Водночас дослідники підкреслюють необхідність міжвідомчої взаємодії та підвищення професійної компетентності фахівців.

У межах соціальної роботи насильство стосовно дітей розглядається як об'єкт професійного втручання, що потребує комплексного підходу, орієнтованого на підтримку дитини, роботу з сім'єю та зміну соціального середовища (Wang & Zhang, 2011). Дослідження також демонструють ефективність програм профілактики, спрямованих на формування

ненасильницьких моделей поведінки, розвиток батьківських компетентностей і підтримку дітей (Fowler, 2008).

Таким чином, аналіз вище означених наукових досліджень дозволяє зробити висновок про комплексний характер проблеми домашнього насильства стосовно дітей, який охоплює взаємодію факторів ризику, багатовимірні наслідки для розвитку дитини та необхідність системного підходу до профілактики. Водночас виявляється потреба у подальшому осмисленні цієї проблеми саме в контексті соціальної роботи як професійної діяльності, здатної забезпечити інтегровані профілактичні інтервенції.

МЕТА ТА МЕТОДИ

Метою статті є здійснення теоретичного аналізу зарубіжних досліджень проблематики домашнього насильства стосовно дітей як об'єкта соціальної роботи, визначення ключових факторів вразливості та наслідків для розвитку дитини, а також обґрунтування потенціалу профілактичних інтервенцій і можливості їхньої імплементації у соціальній практиці. Авторами використано методи теоретичного аналізу та узагальнення наукових джерел, порівняльного аналізу підходів до розуміння домашнього насильства стосовно дітей, систематизації емпіричних даних, а також інтерпретації результатів з позицій системного, середовищного та міждисциплінарного підходів.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Домашнє насильство стосовно дітей у сучасному науковому дискурсі розглядається як складне соціальне явище, що поєднує різні форми впливу – фізичні, психологічні, економічні та сексуалізовані – і має системний характер, обумовлений взаємодією індивідуальних, сімейних і суспільних чинників (Mihic, 2002; Selmani, 2015). Водночас дослідники наголошують на його латентності, особливо у випадках психологічного насильства, що часто залишається невидимим для соціальних інституцій (Silveira et al., 2016).

Особливістю є розгляд дитини не лише як об'єкта впливу, а як суб'єкта соціального досвіду, який активно інтерпретує ситуацію насильства і формує власні копінг-стратегії (Edleson et al., 2003; Ntebe, 2012). Такий підхід зміщує акцент соціальної роботи від реагування на наслідки до раннього виявлення, підтримки і профілактики.

Аналіз зарубіжних наукових джерел дозволяє виокремити ключові групи факторів, що зумовлюють ризик домашнього насильства стосовно дітей. Передусім йдеться про соціально-економічні чинники, зокрема низький рівень доходів, безробіття, соціальну ізоляцію, що підвищують рівень стресу у сім'ї та сприяють виникненню насильницьких практик (Ahmad et al., 2016 ; Azumah et al., 2017). Важливу роль відіграють і психологічні чинники, включаючи особливості батьківської поведінки, досвід насильства у власному дитинстві та рівень емоційної зрілості (Martins et al., 2007; Mendis & au, 2006). Гендерні стереотипи та соціальні норми також можуть виступати каталізаторами насильства, особливо у контексті патріархальних моделей сімейної взаємодії (Esere et al., 2009).

Важливою є і сімейна динаміка, що визначає характер взаємодії між членами сім'ї. Дослідження показують, що конфліктні, дисфункційні сімейні

системи значно підвищують ризик насильства стосовно дітей (Bażydło et al., 2018; Dini & Mersini, 2021). У цьому контексті насильство розглядається як частина ширшого спектра порушених сімейних взаємин, що потребують комплексного втручання.

Наслідки домашнього насильства стосовно дітей мають багатовимірний характер і охоплюють психологічну, соціальну та освітню сфери. Дослідження свідчать про формування у дітей тривожності, депресивних станів, посттравматичних реакцій, порушень прив'язаності та труднощів у міжособистісній взаємодії (Hopwood-Wallace, 2010; Hunter, 2006; Boulwood, 2004). Крім того, фіксуються проблеми у навчанні, що пов'язані зі зниженням концентрації уваги, мотивації та когнітивної активності (Hollingsworth, 2002).

Окремий напрям досліджень акцентує на ролі дітей як свідків насильства, що має не менш деструктивний вплив, ніж пряме переживання насильства (Bagshaw & Chung, 2001; Ignjatovic, 2018). У таких випадках діти часто демонструють змішані емоційні реакції, включаючи страх, провину, лояльність до кривдника або жертви, що ускладнює процес надання допомоги (Wagstaff, 2009; Jones, 2007).

Таким чином, домашнє насильство стосовно дітей виступає складним об'єктом соціальної роботи, що потребує системного підходу, орієнтованого на взаємодію різних рівнів – індивідуального, сімейного та суспільного.

Аналіз міжнародних досліджень свідчить про наявність різноманітних підходів до профілактики домашнього насильства стосовно дітей, які умовно можна згрупувати за напрямками: освітні, сімейно-орієнтовані, терапевтичні та системні.

Зокрема, ефективність освітніх інтервенцій підтверджується дослідженнями, що акцентують увагу на ролі школи як середовища раннього виявлення та профілактики насильства (Ellis, 2006; Warwick, 2004; Kraft, 2013). У таких програмах важливим є формування у дітей навичок розпізнавання насильства, розвиток емоційного інтелекту та безпечної поведінки.

Сімейно-орієнтовані підходи передбачають роботу з батьками, зокрема через програми підвищення батьківських компетентностей та формування ненасильницьких моделей виховання (Alderson, 2015; Fowler, 2008). Дослідження демонструють, що такі програми є ефективними за умови їх системності та довготривалості.

Терапевтичні інтервенції спрямовані на подолання наслідків насильства у дітей. Зокрема, застосування арттерапії, психологічного консультування та програм підтримки сприяє відновленню психоемоційного стану дитини (Singh, 2001; Barcham, 1995). Водночас підкреслюється необхідність врахування індивідуального досвіду дитини та її потреб.

Системні підходи передбачають розвиток міжвідомчої взаємодії та удосконалення діяльності служб захисту дітей (Des, 2007; Simović et al., 2019). У цьому контексті важливою є координація дій між соціальними службами, освітніми установами, правоохоронними органами та громадськими організаціями.

Узагальнення результатів аналізу міжнародних досліджень дозволило систематизувати ключові підходи до профілактики домашнього насильства

стосовно дітей відповідно до їх теоретичного підґрунтя, механізмів впливу та емпіричних підтверджень. Представлена таблиця 1 відображає багаторівневий характер профілактичних інтервенцій та демонструє їх потенціал для адаптації у практиці соціальної роботи в Україні.

Таблиця 1: Міжнародні підходи до профілактики домашнього насильства стосовно дітей та їх імплементаційний потенціал

Підхід / модель інтервенції	Теоретичне підґрунтя	Емпіричні підтвердження (джерела)	Ключові механізми впливу	Імплементаційний потенціал для України
Просвітницько-превентивні програми	Соціально-педагогічний, середовищний підходи	Ellis (2006); Warwick (2004); Kraft (2013)	Формування навичок розпізнавання насильства, розвиток емоційного інтелекту, створення безпечного освітнього середовища	Інтеграція у виховну та просвітницьку роботу закладів освіти всіх рівнів; розроблення системних програм профілактики у студентському середовищі
Сімейно-орієнтовані інтервенції	Системний, сімейно-центрований підхід	Alderson (2015); Fowler (2008); Martins et al. (2007)	Підвищення батьківських компетентностей, трансформація моделей виховання, зниження рівня сімейного стресу	Розвиток програм підтримки сімей ВПО та вразливих категорій; впровадження тренінгів відповідального батьківства та гендерно чутливого виховання
Травма-інформовані та терапевтичні підходи	Травма-інформований, психологічний підхід	Boulwood (2004); Hunter (2006); Singh (2001); Barcham (1995)	Подолання наслідків травматизації, відновлення емоційної регуляції, індивідуалізація допомоги	Інтеграція травма-інформованого підходу у підготовку соціальних працівників; розвиток послуг психосоціальної підтримки

Моделі роботи з дітьми, які є свідками насильства	Теорія прив'язаності, розвитковий підхід	Edleson et al. (2003); Bagshaw & Chung (2001); Ignjatovic (2018)	Усвідомлення ролі дитини як активного суб'єкта, підтримка копінг-стратегій, робота з емоційним досвідом	Розроблення спеціалізованих програм підтримки дітей, які є свідками насильства; включення цього компоненту у соціальні послуги
Системні міжвідомчі моделі реагування	Інституційний, міжсекторальний підхід	Des (2007); Simović et al. (2019); Wang & Zhang (2011)	Координація між службами, раннє виявлення випадків насильства, комплексність допомоги	Посилення міжвідомчої взаємодії на рівні громад; розвиток інтегрованих соціальних послуг
Підходи до виявлення латентних форм насильства	Соціально-психологічний підхід	Silveira et al. (2016); Nilsson (2020)	Виявлення психологічного насильства, підвищення чутливості фахівців, розширення критеріїв діагностики	Розроблення інструментів раннього виявлення; підготовка фахівців до роботи з "невидимими" формами насильства

Аналіз наведених у таблиці підходів свідчить про те, що ефективна профілактика домашнього насильства стосовно дітей у міжнародній практиці ґрунтується на поєднанні кількох взаємодоповнювальних стратегій, які реалізуються на різних рівнях – індивідуальному, сімейному, інституційному та суспільному. Просвітницько-превентивні програми забезпечують формування у дітей і молоді базових компетентностей безпечної поведінки та підвищують чутливість до проблеми насильства, водночас сімейно-орієнтовані інтервенції спрямовані на трансформацію батьківських практик і зниження ризиків виникнення насильницької поведінки.

Особливу значущість у сучасних умовах набувають травма-інформовані підходи, що дозволяють не лише мінімізувати наслідки насильства, а й забезпечити відновлення психоемоційного стану дитини з урахуванням її індивідуального досвіду. Водночас дослідження підкреслюють необхідність окремої уваги до дітей, які стали свідками насильства, як до специфічної групи, яка потребує цілеспрямованої підтримки та розвитку адаптивних копінг-стратегій.

Системні міжвідомчі моделі, представлені у міжнародній практиці, демонструють високу ефективність за умови налагодженої координації між соціальними службами, освітніми установами та правоохоронними органами.

Саме цей аспект є одним із найбільш перспективних для імплементації в українському контексті, де проблема фрагментарності взаємодії між суб'єктами соціальної роботи залишається актуальною.

Окремого значення набуває напрям виявлення латентних форм насильства, зокрема психологічного, що вимагає підвищення професійної чутливості фахівців та розширення інструментарію діагностики. У цьому контексті імплементація міжнародного досвіду передбачає не лише адаптацію окремих програм, а й розвиток системного підходу до профілактики, що інтегрує освітні, соціальні та психологічні інтервенції.

Таким чином, міжнародний досвід засвідчує, що профілактика домашнього насильства стосовно дітей є ефективною за умови її комплексності, міжсекторальності та орієнтації на довготривалу підтримку дитини і сім'ї, що визначає стратегічні орієнтири для розвитку соціальної роботи в Україні.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У результаті проведеного теоретичного аналізу встановлено, що домашнє насильство стосовно дітей є складним багатовимірним явищем, яке формується під впливом взаємопов'язаних соціально-економічних, психологічних та сімейних чинників. Узагальнення наукових джерел дозволило визначити ключові фактори вразливості, серед яких провідне місце посідають низький соціально-економічний статус сім'ї, високий рівень стресу, дисфункційні сімейні взаємини та відтворення насильницьких моделей поведінки. Встановлено, що домашнє насильство має як явні, так і латентні форми, зокрема психологічне насильство, що ускладнює його своєчасне виявлення та реагування.

Доведено, що наслідки домашнього насильства стосовно дітей мають довготривалий і комплексний характер, охоплюючи порушення психоемоційного розвитку, формування тривожних і депресивних станів, труднощі соціалізації та освітні втрати. Особливу увагу приділено дітям, що стали свідками насильства, які, попри відсутність прямого фізичного впливу, зазнають значної психологічної травматизації та формують специфічні поведінкові стратегії.

Аналіз міжнародного досвіду профілактики домашнього насильства стосовно дітей засвідчив, що найбільш ефективними є комплексні підходи, які поєднують освітньо-превентивні програми, сімейно-орієнтовані інтервенції, травма-інформовану підтримку та системні міжвідомчі моделі взаємодії. Встановлено, що ключовою умовою ефективності профілактики є її орієнтація на раннє виявлення ризиків, роботу з сім'єю як цілісною системою та забезпечення безперервності підтримки дитини.

Обґрунтовано, що імплементація міжнародного досвіду в українську практику соціальної роботи має здійснюватися з урахуванням сучасних соціальних викликів, зокрема воєнного контексту, що посилює вразливість сімей та дітей. Найбільш перспективними напрямами визначено інтеграцію травма-інформованого підходу, розвиток програм підтримки батьківства, посилення ролі закладів освіти як середовища профілактики, а також розбудову ефективної міжсекторальної взаємодії на рівні громад.

Таким чином, результати дослідження підтверджують доцільність розгляду домашнього насильства стосовно дітей як об'єкта соціальної роботи, що потребує

системного, міждисциплінарного та людиноцентричного підходу, спрямованого на попередження насильства, захист прав дитини та забезпечення її благополуччя.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням і апробацією комплексних моделей профілактики домашнього насильства стосовно дітей в умовах територіальних громад, зокрема деокупованих. Актуальним є також емпіричне вивчення ефективності впровадження травма-інформованих підходів у практиці соціальної роботи, дослідження механізмів міжвідомчої взаємодії та розроблення інструментів раннього виявлення латентних форм насильства. Особливої уваги потребує вивчення ролі закладів освіти у формуванні безпечного середовища та розвитку профілактичних програм, орієнтованих на дітей і молодь.

ЛІТЕРАТУРА

Ahmad, S., Ishtiaq, S. M., & Mustafa, M. (2016). The Role of Socio-Economic Status in Adoption of Coping Strategies Among Adolescents Against Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 32(18), 2862–2881. <https://doi.org/10.1177/0886260516635321>

Alderson, S. (2015). *An investigation into the impact of domestic violence perpetrator programmes on children and young people* [Thesis, Durham University]. <http://etheses.dur.ac.uk/11277/>

Al-Quisi, S., & Sharari, A. (2018). The Relationship of Social, Economic and Psychological Factors to Domestic Violence against Children in the region of Al-Jawf of Saudi Arabiat. *Journal of Arts and Social Sciences [JASS]*, 8(3), 43. <https://doi.org/10.24200/jass.vol8iss3pp43-56>

Azumah, F. D., Onzaberigu, N. J., & Manfred, M. (2017). Incidence of Domestic Violence Against Women and Children. *International Journal for Innovation Education and Research*, 5(3), 16–30. <https://doi.org/10.31686/ijer.vol5.iss3.629>

Bagshaw, D., & Chung, D. (2001). The needs of children who witness domestic violence: A South Australian study. *Children Australia*, 26(3), 9–17. <https://doi.org/10.1017/s1035077200010294>

Barcham, S. G. (1995). *Chemical addiction program for women (with children) who are victims of domestic violence* [Theological Research Exchange Network (TREN)]. <http://www.tren.com>

Bażydło, M., Giezek, M., Zabielska, P., Masna, B., Tomczak, J., Paszkiewicz, M., Ciechowicz, J., Safranow, K., & Karakiewicz, B. (2018). The phenomenon of domestic violence against children in north-western Poland. *Family Medicine & Primary Care Review*, 20(2), 106–111. <https://doi.org/10.5114/fmpcr.2018.76451>

Boulwood, B. (2004). *Trauma and attachment: the impact of domestic violence on preschool children* [Boulwood, Bridget (2004) Trauma and attachment: the impact of domestic violence on preschool children. PhD thesis, Murdoch University]. <http://researchrepository.murdoch.edu.au/427/>

Des, L. J. (2007). *The child protection systems' response to domestic violence* [Queensland University of Technology]. <http://eprints.qut.edu.au/16620/>

Dini, E., & Mersini, K. (2021). Domestic child abuse and family realm in Albania. *International Journal of Scientific Research and Management*, 9(1), 545–549. <https://doi.org/10.18535/ijsrcm/v9i1.sh04>

Edleson, J. L., Mbilinyi, L. F., Beeman, S. K., & Hagemeister, A. K. (2003). How Children Are Involved in Adult Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 18(1), 18–32. <https://doi.org/10.1177/0886260502238538>

- Ellis, J. (2006). *Children and the prevention of domestic violence through school-based work* [Thesis, University of Warwick]. <http://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.538105>
- Esere, M. O., Idowu, A. I., & Omotosho, J. A. (2009). Gender-Based domestic violence against children: Experiences of girl-children in nigeria. *Journal of Psychology in Africa*, 19(1), 107–111. <https://doi.org/10.1080/14330237.2009.10820266>
- Fowler, J. (2008). *How domestic violence affects children effective intervention strategies*. [Online version]. <http://www.uwstout.edu/lib/thesis/2008/2008fowlerj.pdf>
- Hollingsworth, D. J. (2002). *Special education needs among children exposed to domestic violence* [CSUSB ScholarWorks]. <https://scholarworks.lib.csusb.edu/etd-project/2378>
- Hopwood-Wallace, S. E. (2010). *Documented symptoms in children exposed to domestic violence* [Thesis, McGill University]. http://digitool.Library.McGill.CA:80/R/?func=dbin-jump-full&object_id=86614
- Hunter, G. (2006). *Examining trauma symptoms in children exposed to domestic violence* [Thesis, Bangor University]. [https://research.bangor.ac.uk/portal/en/theses/examining-trauma-systems-in-children-exposed-to-domestic-violence\(b0385558-e570-4d1d-ba19-aa1a2464f54e\).html](https://research.bangor.ac.uk/portal/en/theses/examining-trauma-systems-in-children-exposed-to-domestic-violence(b0385558-e570-4d1d-ba19-aa1a2464f54e).html)
- Ignjatovic, T. (2018). Child witnesses of domestic violence: Potential implications on procedures used by educational institutions. *Zbornik Instituta Za Pedagoska Istrazivanja*, 50(2), 286–306. <https://doi.org/10.2298/zipi1802286i>
- Jones, M. P. (2007). *I Wish I were a Tiger... Domestic Violence Research with Children Who Have Witnessed Domestic Violence* [unrestricted]. <http://etd.gsu.edu/theses/available/etd-06112007-095021/>
- Kraft, J. (2013). *Head teacher and school responses to children who have been exposed to domestic violence* [Thesis, University of Bristol]. <http://ethos.bl.uk/OrderDetails.do?uin=uk.bl.ethos.628853>
- Kulka, T., Padilha, M. d. G. S., & Antunes, M. C. (2020). Effects of Domestic Violence Against Women on Their Children. *Trends in Psychology*, 28(2), 287–301. <https://doi.org/10.1007/s43076-020-00013-7>
- Martins, C. S., Ferriani, M. d. G. C., Silva, M. A. I., Zahr, N. R., Arone, K. M. B., & Roque, E. M. d. S. T. (2007). Family dynamics from the perspective of parents and children involved in domestic violence against children and adolescents. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 15(5), 889–894. <https://doi.org/10.1590/s0104-11692007000500002>
- Mendis, K., & au, k. c. (2006). *Daughterhood to motherhood: The impacts of childhood exposure to family violence on subsequent mothering* [La Trobe University. School of Social Work and Social Policy]. <http://www.lib.latrobe.edu.au/thesis/public/adt-LTU20090710.150411>
- Mihic, B. (2002). Domestic violence against children. *Temida*, 5(3), 51–58. <https://doi.org/10.2298/tem0203051m>
- Nilsson, J. (2020). *Barns egna upplevelser av våld i hemmet : En litteraturöversik* [Thesis, Högskolan Väst, Avdelningen för hälsopromotion och vårdvetenskap]. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hv:diva-15383>
- Ntebe, N. P. (2012). *Children's experiences and views on domestic violence* [University of the Western Cape]. <http://hdl.handle.net/11394/5157>
- Selmani, A. (2015). Domestic Violence Against Children – Negation Of Fundamental Rights. *SEEU Review*, 11(1), 166–174. <https://doi.org/10.1515/seeur-2015-0020>
- Silveira, T. B. d., Netto de Oliveira, A. M., Algeri, S., Susin, L. R. O., Baisch, A. L. M., Marques, L. A., & Silva, P. A. d. (2016). The invisibility of psychological violence against children. *Journal of Human Growth and Development*, 26(3), 345. <https://doi.org/10.7322/jhgd.122818>

Simović, M., Jovašević, D., & Simović, M. (2019). PREVENTION OF DOMESTIC VIOLENCE IN THE REPUBLIC OF SERBIA. *Knowledge International Journal*, 26(6), 1777–1782. <https://doi.org/10.35120/kij26061777s>

Singh, A. (2001). *Art therapy and children : a case study on domestic violence* [Thesis, National Library of Canada = Bibliothèque nationale du Canada]. <http://www.collectionscanada.ca/obj/s4/f2/dsk3/ftp04/MQ59350.pdf>

Spirina, T., Zvigun, A. (2023). Domestic violence against children as a socio-pedagogical problem. *Vvichlyvist. Humanitas*, 2, 157–162, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.2.23> [in Ukrainian].

Stevkovic, L. (2006). Characteristics of violence against children in the family and its consequences on health. *Temida*, 9(3), 23–31. <https://doi.org/10.2298/tem0603023s>

Wagstaff, M. (2009). *Through the eyes of a child : how do children who have experienced domestic violence see their world?* [Thesis, University of Bristol]. <http://hdl.handle.net/1983/b2fa5fc1-bbf7-40fe-84f7-43c49dece066>

Wang, Y., & Zhang, M. (2011). *Domstic Violence against Children : views from social work* [Thesis, Höskolan i Gävle, Avdelningen för socialt arbete och psykologi]. <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hig:diva-10718>

Warwick, M. (2004). *Children, domestic violence and the role of schools : an exploratory study* [Thesis, University of Bristol]. <http://hdl.handle.net/1983/24bf50d0-f8cd-4111-bcde-144e04ec46f4>

DOMESTIC VIOLENCE AGAINST CHILDREN AS AN OBJECT OF SOCIAL WORK: ANALYSIS OF INTERNATIONAL RESEARCH, VULNERABILITY FACTORS, AND THE POTENTIAL OF PREVENTIVE INTERVENTIONS

Ruslan HORCHYNSKYI, Methodologist of the Kyiv City Center of Social Services, PhD student of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine; r.horchynskyi.asp@kubg.edu.ua

Abstract. *The study systematizes scholarly understandings of domestic violence against children as a complex social phenomenon shaped by the interplay of socio-economic, psychological, and family-related factors. International approaches are synthesized to identify key vulnerability factors, including family instability, dysfunctional patterns of interaction, high levels of intra-family tension, prior experiences of violence, and limited access to support resources.*

The article analyzes the consequences of domestic violence against children, which manifest in disruptions of psycho-emotional development, difficulties in socialization, learning problems, the formation of traumatic experiences, and the development of maladaptive behavioral strategies. Particular attention is given to children who are not only direct victims but also witnesses of violence within the family, as such experiences have a significant negative impact on their development and well-being.

Based on the analysis of international publications, the main directions of preventive interventions in social work are synthesized, including educational-preventive, family-oriented, trauma-informed, and interagency models. It is demonstrated that the greatest effectiveness is achieved through comprehensive approaches that combine early identification of risks, child support, work with the family, and coordination among different service providers.

To systematize the findings, an analytical framework is developed and presented in the form of a table, which integrates key approaches, their theoretical foundations, mechanisms of influence, and implementation potential. This allows for a structured comparison of international practices and enhances the interpretative value of the study.

The synthesis of international experience makes it possible to outline its practical value for the development of social work, particularly in strengthening the preventive focus of interventions, implementing trauma-informed approaches, developing parenting support programs, and expanding intersectoral cooperation in the field of child protection.

Keywords: domestic violence against children, social work, vulnerability factors, violence, prevention, intersectoral cooperation, child, social worker, territorial community.

Article history:

Received: April 20, 2026;

1st Revision: May 15, 2026;

Accepted: May 30, 2026